

Chce to čas, jde o nedostatky pracovníků, nebo ideologie „dospělosti“ není všemocná

Mgr. et Mgr. Nora Staňková, Ph.D.
Mgr. Martin Titman

Nízkoprahové středisko Drop In, o.p.s.

Úvod

- ▶ Příspěvek navazuje na odborný článek ***Kazuistika organizace zaměřené na vývoj komunikace s klienty v Nízkoprahovém středisku Drop In, o. p. s., s analýzou za využití konceptu transakční analýzy***
- ▶ Článek byl vydán v roce 2014 v časopise Adiktologie
- ▶ Zabýval se analýzou komunikace od vzniku zařízení až do roku 2013, kdy se v zařízení využívaly již aktivně a cíleně koncepty Transakční analýzy pro podporu žádoucího komunikačního rámce
- ▶ Jedná se jakousi reflexi používaného přístupu

Teoretická východiska I. – transakční analýza

- ▶ **Co všechno je transakční analýza?** – teorie osobnosti, systematická psychoterapie, teorie komunikace, metoda analýzy systémů a organizací, teorie dětského vývoje a teorie psychopatologie (Stewart a Joines, 1987)
- ▶ **Základní kameny TA:** egostavy, transakce, scénář a hry
- ▶ **Egostavy** – pevně skloubené systémy pocitů a soustavy modelů chování, které nejsou rolemi, ale psychologickou skutečností. (Berne, 1992). Dospělý egostav je orientován na aktuální realitu, dětský egostav tvoří rezervoár vlastních zkušeností a postojů. Rodičovský egostav obsahuje to, co bylo přijato od druhých; zejména od vlastních rodičů (Berne, 1961).
- ▶ **Diagnóza egostavů** – Berne (1961) popsal čtyři způsoby rozeznávání egostavů:
 - diagnóza chování – pozorovatelné chování,
 - sociální diagnóza – nabídka ke vztahu,
 - historická diagnóza – informace o životní historii,
 - fenomenologická diagnóza – vnitřní prožívání

Praktická východiska

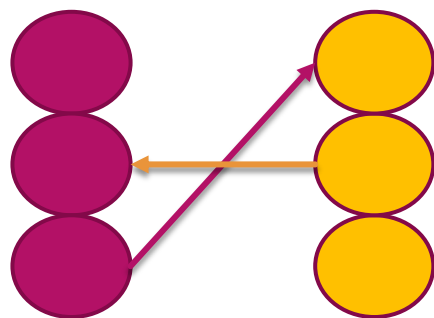
- ▶ Nízkoprahové adiktologické služby
- ▶ Nízkoprahové středisko Drop In, o.p.s. (registrovaná sociální služba podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách a registrované nestátní zdravotnické zařízení podle zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách pro jejich poskytování)
- ▶ Tradičně pracuje s těžce desocializovanou klientelou s dlouhou drogovou anamnézou
- ▶ Poskytované služby: harm reduction, poradenství pro aktivní uživatele a blízké
- ▶ Komunikační systém, který je v zařízení využíván, pochází z konceptů transakční analýzy, především v oblasti snahy „*striktního udržování vztahu ke klientům na úrovni dospělý – dospělý (pracovníci se tedy nestaví ke klientům jako pečující či kárající „rodiče“ a životního postoje „Já jsem OK – Ty jsi OK“ (pracovníci nejednají s klienty jako s postiženými, neschopnými, nemravnými atd. a sami se neprezentují jako vševědoucí)*“

Ideál

- ▶ Klient zná a používá své osobní kompetence
 - ▶ Klient je sebevědomý a je schopný se rozhodovat
 - ▶ Klient umí přijímat zodpovědnost za svá rozhodnutí
 - ▶ Klient umí a chce komunikovat dospělým způsobem
-
- ▶ Takový ČLOVĚK je ze své podstaty funkční, bez ohledu na Dg F

Idea

- ▶ *Mnoho klientů nízkoprahových adiktologických služeb – problémových uživatelů – komunikuje pomocí Dítěte, případně Dospělého kontaminovaného Dítětem*
- ▶ Pomocí komunikace (formované koncepty TA) informování klientů o možnostech změny chápání sebe sama
- ▶ Stálá motivace k sebevědomí
- ▶ Poukazování na rizika a výsledky zaběhlých „funkčních“ forem komunikace
- ▶ Zkřížené transakce

zaběhnout se:

- a) provozem se stát běžným
- b) sejít z cesty

Ideologie

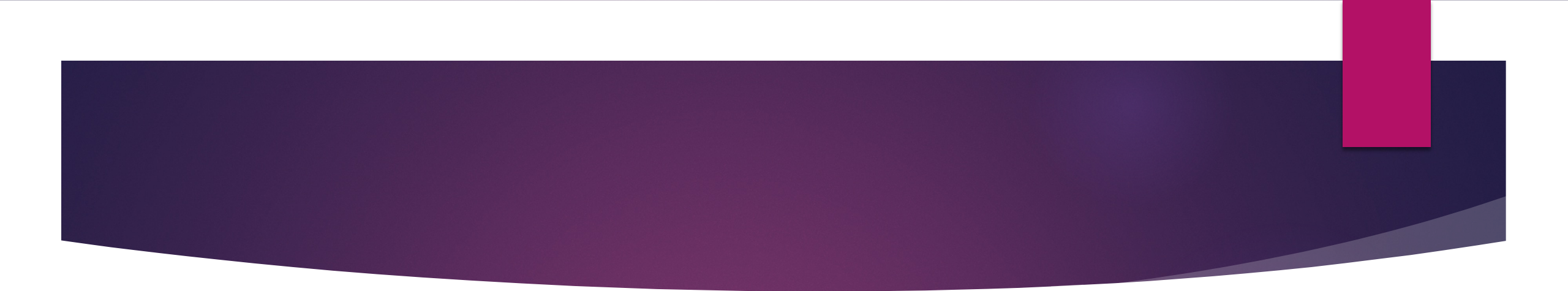
- ▶ Naše komunikace s klienty je přirozená a intuitivní
- ▶ Každý nový pracovník ji rád přijme, když se s ní setká
- ▶ Každý klient je naším přístupem pozitivně ovlivnitelný
- ▶ Za pomoci TA lze odhalit a zmírnit každou manipulaci (ze strany pracovníka i ze strany klienta)
- ▶ Každá naše nabídka může být srozumitelná a přijatelná
- ▶ V každém je potenciál dělat dospělá rozhodnutí a nést zodpovědnost
- ▶ Každý může adekvátně používat všechny egostavy
- ▶ Nikdy není pozdě

No jo, jenže...

- ▶ Některé kontaminace a exkluze v našich podmínkách neovlivníme
- ▶ Náš přístup je v našich rukou prokazatelně vhodný pro lidi od určité úrovně IQ a sociální inteligence (nevíme od jaké a jak to včas poznat)
- ▶ Do – Do jako projev nezájmu
- ▶ Do – Do jako maska vyhoření

Problémy

- ▶ Zodpovědný klient X ten druhý konflikty
 - ▶ Tyrani, manipulátoři, vychcánci / „správňáci“?, „normální“?, jak jim říkat? / nešťastníci a oběti / jednoduší
 - ▶ Komu přizpůsobit pravidla?
-
- ▶ Riziko protežování těch, na které naše ideologie funguje

Děkujeme za pozornost.